

A Kúria a Dr. Tóka Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Tóka Tamás ügyvéd által képviselt felperesnek a Németh Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Németh Imre ügyvéd által képviselt I. rendű, II. rendű, a személyesen eljáró III. rendű, IV. rendű, V. rendű, a dr. Berger Adrián ügyvéd által képviselt VI. rendű, VII. rendű, VIII. rendű és IX. rendű alperesek ellen kölcsöntartozás megfizetése iránt a Városi Bíróságon P.20964/2002. szám alatt folyamatban volt és a Törvényszék 2.Pf.20.040/2013/32. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélettel szemben I.- II. rendű alperesek által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A le nem rótt 589.000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélettel szemben további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felperes jogelődje 1998. december 9-én szerződés alapján 650.000 ATS kölcsönt nyújtott az egyetemleges adóstárs I.-II. rendű alpereseknek. A kölcsön biztosítására egyidejűleg - egyebek mellett - jelzálogjogot alapítottak a II.- V. rendű alperesek tulajdonában állt 12129 hrsz. alatti ingatlanra, amely bejegyzésre is került az ingatlan-nyilvántartásba. A kölcsönszerződés megkötését bejelentették a Magyar Nemzeti Banknak, amely azt tudomásul vette.

Az adósok a fizetési kötelezettségeiknek csak részben tettek eleget, ezért a kölcsönszerződést a felperes jogelődje 2001. november 21-én, 2001. december 7. napjára felmondta és felhívta az adósokat 443.442,62 ATS és járulékaik megfizetésére. Időközben a részbeli törlesztés folytán a fennmaradt tartozás összege 19.037,24 euróra módosult. A peres eljárás során a 12129 hrsz. alatti ingatlan 2/4 tulajdoni illetősége vételi jog alapján a VI. rendű alperes tulajdonába került.

Az elsőfokú bíróság az ügyhöz egyesítette az ugyanezen felperes és a VII-IX. rendű alperesek közt G.22.898/2002. szám alatt folyamatban volt eljárást. Ezek a felek az elsőfokú bíróság ítélete ellen fellebbezéssel és felülvizsgálattal nem éltek, a felperes és a VII.-IX. rendű alperesek jogviszonya a felülvizsgálattal támadott rendelkezések szempontjából közömbös, ezért az ügynek ezt a részét a Kúria egyebekben mellőzte.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az I.- II. rendű alpereseket egyetemlegesen 19.037,24 euró és ennek 2004. június 22. napjától járó évi 13%-os kamatának a megfizetésére. Kérte továbbá kötelezni a jelzálogjoggal terhelt ingatlan tulajdonosait annak tűrésére, hogy ezt a követelését az ingatlanból kielégíthesse.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték és viszontkeresetet terjesztettek elő a kölcsönszerződés és a jelzálogjogot alapító szerződés érvénytelenségének a megállapítására.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az I.- II. rendű alpereseket 19.037,24 euró és ennek a 2004. június 22. napjától járó évi 13%-os kamata megfizetésére. Kötelezte továbbá az „I.- V.” rendű alpereseket annak tűrésére, hogy a 12129 hrsz. alatti ingatlan tekintetében a felperes a követelését ezen összeg tekintetében kielégítse, a viszontkeresetet pedig elutasította.

Az ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felek közti kölcsönszerződésből eredő jogvita elbírálására a nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. tvr. (magánjogi tvr.) 24.§-a alapján az osztrák jog az irányadó. A felek a szerződés megkötésekor ezt a jogot választották és mivel az osztrák jogszabályi rendelkezések nem ellentétesek a magyar közrenddel, nincs ok az osztrák jog alkalmazásának kizárására. A magánjogi tvr. 21.§-ának (1) bekezdése szerint azonban a jelzálogszerződés esetében már a magyar jogot kellett alkalmazni. A hitel és jelzálogjogot alapító szerződések az irányadó jogszabályok szerint érvényesen létrejöttek. Az osztrák jogrendszer alapján a legfeljebb évi 5% mértékű késedelmi kamat csak a fogyasztói hitelekre vonatkozik, egyébként a kamat szabad megállapodás tárgya. A felek szerződése nem fogyasztói hitelre irányult, a kamatkikötés feltűnően értékaránytalan voltát pedig az alperesek nem bizonyították, így a szerződést annak tartalma szerint kötelesek teljesíteni. Kifejtette az elsőfokú bíróság, hogy a felperes jogi képviselőjének a meghatalmazása megfelelt a Pp. 67. és 69.§-ában foglaltaknak és annak fennállását a felperes ausztriai székhelye is megerősítette.

Az I-II. rendű alperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a megismételt eljárásban meghozott ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, mellőzte a II-III. rendű alpereseket a követelés kielégítésének a tūrésére kötelező rendelkezéseket azzal, hogy a gyōri ingatlan tekintetében tūrésre kötelezett az I., a IV-V. és a VI. rendű alperes. Az ítélet egyéb rendelkezéseit nem érintette.

A jogerős ítélet indokolása szerint a felperes jogutódja csatolta a jogi képviselője részére adott szabályszerű meghatalmazást. Az ügy érdemében kifejtette, hogy az elsőfokú ítéletnek megfelelően a kölcsönszerződés az irányadó osztrák jog szerint érvényesen létrejött a felek között és az ügylet a magyar jogszabályok szerint sem ütközött jogszabályba. A fellebbezési eljárásban előadott elévülési kifogás vonatkozásában álláspontja szerint szintén az osztrák jog az irányadó. Az osztrák jogban a jog elévülésének ideje általában 30 év, amely vonatkozik az egyszerre esedékessé vált hitelösszegek visszafizetésére is. Az elévülés tehát nem következett be a felmondással esedékessé tett tőkeösszeg vonatkozásában. A tőkekövetelés során fizetett részletek elévülési ideje csak 3 év ugyan, de az alperesek befizetése és a felperes bírósági úton történő igényérvényesítése folytán nincs olyan törlesztőrészlet, amelynek az elévülése bekövetkezett volna.

A jelzálogjog mellékkövetelés, amelynek elévülése a reá irányadó magyar jog szerint a főkövetelés elévülésétől függ (a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 324.§ (1) és (2) bekezdés). A mellékkövetelés a főköveteléssel együtt évül el, de a főkövetelés 30 éves elévülési ideje nem telt le, ezért nem évült el a jelzálogjogból való kielégítés joga sem.

A jogerős ítélettel szemben az I-II. rendű alperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérték, hogy a Kúria azt az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedően helyezze hatályon kívül és kötelezze az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára. Másodlagosan a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése mellett kérték a másodfokú bíróság kötelezését új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára.

A felülvizsgálati kérelem indokolása szerint az eljáró bíróságnak nem tartotta fontosnak bizonyítani azt, hogy a jogutód valóban a per jogalanya és azt sem, hogy az eljáró ügyvéd jogosult-e a képviselőjére. A meghatalmazást még a jogelőd adta 2002-ben a jogi képviselőnek, új meghatalmazás csatolására vagy az előző fenntartására pedig nem került sor, a felperes ügyvédje képviselői jogosultság nélkül járt el az ügyben.

A jelzálogjogra a magyar jogot kellett volna alkalmazni, de a jogerős ítélet az elévülés tekintetében ebben a körben is az

alperesekre nézve kedvezőtlenebb osztrák jogot vette figyelembe. Megsértette ezzel a magánjogi tvr. 4. és 29.§-ában foglaltakat. Tájékoztatónia kellett volna ugyanis arról, hogy az osztrák kötelmi jog szerint a szerződéses mellékkötelezettségek elévülési ideje irányadó-e a főkövetelés elévülésére vonatkozóan is.

A kamat tekintetében is az osztrák jog lett volna az irányadó, amely szerint a követelés utáni kamat mértéke nem haladhatta volna meg az 5%-ot. Az eljárás félbeszakadásának időszakára - amelynek hosszadalmas ideje a felperesnek volt felróható - nem lett volna lehetőség a késedelmi kamat felszámítására.

A Pp. 146.§-ának (1) és (2) bekezdésében foglaltak megsértésével került sor arra, hogy a felperes a másodfokú eljárásban vonta perbe alperesként az ingatlanon tulajdonjogot szerző VI. rendű alperest.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

A jogerős ítélet az ügy elbírálásához szükséges mértékben feltárt és helyesen megállapított tényállásból helytálló jogi következtetéseket vont le, jogszabálysértés nem történt.

A felperes cégiratokkal igazolta, hogy többszöri beolvadás, kiválás, majd összeolvadás folytán a volt felperes, a bank jogutódja lett. A jogutódlást a törvényszék a 2.Pf.20.582/2005/22. szám alatti 2012. május 23-án kelt végzésével állapította meg. A végzés ellen az I-II. rendű alperesek fellebbeztek, de az ítéletábrla a Pkf.I.25.727/2012/2. szám alatti végzésével helybenhagyta. Iratellenes tehát az I.- II. rendű alpereseknek az a hivatkozása, amely szerint nem került kellőképpen vizsgálatra a jogutódlás kérdése. Határozott és bizonyítékokon alapuló aggály nem merült fel azzal kapcsolatosan, hogy a felperes ne lenne jogutódja a kölcsönt adó pénzügyintézetnek, a jogutódlást megállapító jogerős végzés ellen pedig a Pp. 270.§-ának (2) és (3) bekezdése szerint nincs helye felülvizsgálatnak.

Iratellenes az az állítás is, amely szerint a felperes jogi képviselője nem rendelkezett a felperestől szabályszerű meghatalmazással. Az elsőfokú eljárás során csatolta a jogi képviselő a jogelődötől kapott szabályszerű meghatalmazását, amelyet a felperes jogelődje a bíróság megkeresésére külön meg is erősített. A jogutód által 2011. december 13-án a jogi képviselőnek adott meghatalmazás 12/A/1 szám alatt került csatolásra a fellebbezési eljárás irataihoz. Azt értelemszerűen nem K. P. írta alá és azon nem a volt felperes, hanem a jogutód jelenlegi felperes cégszerű aláírása szerepel.

A másodfokú bíróság a jelzálogjog tekintetében - helyesen - a magyar jogot alkalmazta. Tekintettel arra, hogy ebben a vonatkozásban az alperesek által sem vitatottan a magyar jog volt az irányadó, szükségtelen lett volna az osztrák kötelmi jog ezzel kapcsolatos rendelkezései felől tudakozódni. A magyar kötelmi jog rendelkezik olyan módon, hogy a mellékkövetelés elévülése a főkövetelés elévülésétől függ. A perbeli esetben a főkövetelés elévülési ideje 30 év volt, a mellékkövetelés pedig osztja a főkövetelés jogi sorsát, ezért helytállóan került megállapításra az, hogy az elévülés nem következett be.

A felülvizsgálat tárgya, mint azt a Kúria az ügyben korábban már meghozott Gfv.IX.30.192/2006/5. szám alatti ítéletében is kifejtette, a jogerős ítélet. A késedelmi kamat kérdésköre nem kapcsolódik az érvénytelenség kérdéséhez, azt adott esetben késedelemnél akkor is fizetni kell, ha a szerződéses jogviszony érvénytelen. A késedelmi kamat mértékét az I.- II. rendű alperesek a fellebbezésükben nem vitatták, nem hivatkoztak arra, hogy az az osztrák jog szerint nem haladhatná meg az évi 5%-ot. Ezt a kérdést ennek megfelelően - a Pp. 253.§-ának (3) bekezdése értelmében - a másodfokú bíróság nem vizsgálta. Az ítélet fellebbezéssel nem támadott része nem lehet tárgya a felülvizsgálati eljárásnak sem és nem volt jogszabálysértő a jogerős ítélet azért, mert ebben a kérdésben nem foglalt állást. Az elsőfokú bíróság volt az, amelynek a hivatalos tudomása szerint az osztrák jog alapján kizárólag a fogyasztási hitelek esetén állt fenn az évi 5%-os mértékű kamathatár. Egyéb esetekben, mint amilyen a perbeli is, a kamat mértéke szabad megállapodás tárgya, így magasabb ügyleti és késedelmi kamat is kiköthető. Ezt a megállapítást az I.- II. rendű alperesek eddig nem kifogásolták, ezért ez már a felülvizsgálati eljárásban sem volt vizsgálható.

A kamat az osztrák jog szerint is a kötelezettség teljesítéséig jár, és az I.- II. rendű alperesek a megítélt összeget nem teljesítették, velük szemben végrehajtási eljárás van folyamatban. A felperes jogosulti késedelme nem állapítható meg pusztán azért, mert a jogutódlást késedelmesen jelentette be. A felperes jogutódjának a perbevonására az I.- II. rendű alpereseknek is lett volna lehetőségük a Pp. 61.§-ának (1) bekezdése értelmében, így nem kellett volna a felperes perbelépésére várakozniuk, ha ez álláspontjuk szerint sértette az érdekeiket. Mentesültek volna a kamatfizetési kötelezett alól akkor is, ha teljesítenek a jogutód részére, vagy ha vitás, hogy kinek kell fizetniük, akkor bírói letétbe helyezéssel teljesítenek.

A VI. rendű alperes perbevonására nem a Pp. 146.§-ának (1) bekezdése alapján, hanem jogutódként került sor. Erről a másodfokú bíróság a 2014. február 11-én meghozott 2.Pf.20.040/2013/27. szám alatti végzésével határozott. A végzésben foglaltakat sem az I.-

II. rendű alperesek, sem a VI. rendű alperes nem sérelmezte, az első fokon jogerőre emelkedett. A jogutódlást megállapító végzéssel szemben a Pp. 270.§-ának (2) és (3) bekezdése szerint felülvizsgálatnak nincs helye, ezért ez a kérdés, a felülvizsgálati eljárásban már nem vitatható és ez sem adhat alapot a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére.

A Kúria a kifejtettekre tekintettel - a Pp. 274.§-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával - a jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet a Pp. 275.§-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő, ezért részéről a felülvizsgálati eljárásban költség nem merült fel, a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket pedig az I.- II. rendű alperesek személyes költségmentessége folytán a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§-ának (1) bekezdés és 14.§-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2015. szeptember 15.

Dr. Kollár Márta s.k. a tanács elnöke, dr. Puskás Péter s.k. előadó bíró, Tamáné dr. Nagy Erzsébet s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

Sz.Sz.

bírósági ügyintéző